

۳ سایر معافیت های مالیاتی

۱- درآمد حاصل از کلیه فعالیت های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، آحیای مراتع و جنگل ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات از پرداخت مالیات معاف می باشد.

(ماده ۸۱ ق.م.م)

۲- صد درصد درآمد حاصل از صادرات محصولات تمام شده کالاهای صنعتی و محصولات بخش کشاورزی (شامل محصولات زراعی، باغی، دام و طیور، شیلات، جنگل و مرتع) و صنایع تبدیلی و تکمیلی آن و ۵۰ درصد درآمد حاصل از صادرات سایر کالاهایی که به منظور دست یافتن به اهداف صادرات کالاهای غیرنفتی به خارج از کشور صادر می شوند از شمول مالیات معاف هستند. (بند الف ماده ۱۴۱ ق.م.م)

۳- صد درصد درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت ترانزیت به ایران وارد شده یا می شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می شوند از شمول مالیات معاف است. (بند ب ماده ۱۴۱ ق.م.م)

۴- سود سهام یا سهم شرکتی که در یافتی از شرکت های سرمایه پذیر مشمول مالیات دیگری نمی باشد. (تبصره ۴ ماده ۱۰۵ ق.م.م)

۵- سود دریافتی به هر عنوان در موارد زیر از پرداخت مالیات معاف است: (ماده ۱۴۵ ق.م.م)

الف - سود متعلق به سپرده های مربوط به کسور بازنشستگی و پس انداز کارمندان و کارگران نزد بانک های ایرانی در حدود مقررات استخدامی مربوطه.

ب - سود یا جوایز متعلق به حساب های پس انداز و سپرده های مختلف نزد بانک های ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز. این معافیت شامل سپرده هایی که بانک ها یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز نزد هم می گذارند نخواهد بود.

ج - جوایز متعلق به اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه.

د - سود پرداختی بانک های ایرانی به بانک های خارج از ایران بابت اضافه برداشت (اوردرافت) و سپرده ثابت به شرط معامله متقابل.

ه - سود و جوایز متعلق به اوراق مشارکت.

۶- فعالیت های انتشاراتی و مطبوعاتی، فرهنگی و هنری که به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می شوند، از پرداخت مالیات معاف است. (بند ل ماده ۱۳۹ ق.م.م) (پرسش ۱۱)

۷- درآمد ناشی از فعالیت های پژوهشی و تحقیقاتی مراکزی که دارای پروانه تحقیق از وزارتخانه های ذیصلاح می باشند از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ تا ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ از پرداخت مالیات معاف است. (ماده ۱۴۴ ق.م.م)

۸- کارخانه های واقع در محدوده آبریز تهران که تعداد کارکنان آنها کمتر از پنجاه نفر نباشند در صورتی که تأسیسات خود را کلاً به خارج از شعاع ۱۲۰ کیلومتری مرکز تهران انتقال دهند براساس ضوابطی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت ذیربط حسب مورد برقرار می شود تا ۱۰ سال از تاریخ بهره برداری در محل جدید از پرداخت مالیات بر درآمد ناشی از فعالیت صنعتی مربوط معاف خواهند بود. کارخانه های واقع در شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران و حوزه استحفاظی شهرهای بزرگ (مشهد، تبریز، اهواز، اراک، شیراز و اصفهان) که تأسیسات خود را کلاً به شهرک های صنعتی مصوب

۱- فهرست کالاهای مشمول ماده ۱۴۱ در طول هر برنامه به پیشنهاد وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، بازرگانی، جهاد کشاورزی و وزارتخانه های صنعتی به تصویب هیئت وزیران می رسد.

انتقال دهند تا ۵ سال از تاریخ بهره‌برداری در محل جدید از پرداخت مالیات بردرآمد ناشی از فعالیت صنعتی معاف خواهند بود. (تبصره ۳ ماده ۱۳۸ ق.م.م.)

۹- درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیرانتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذیربط هستند، همچنین درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی از پرداخت مالیات معاف است. (ماده ۱۳۴ ق.م.م.)

۱۰- کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هر سال از پرداخت ۵ درصد مالیات متعلق معاف هستند. (تبصره ۳ ماده ۱۳۲ ق.م.م.) (پرسش ۱۲)

۱۱- صد درصد درآمد شرکت‌های تعاونی روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان، کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها از مالیات معاف است. (ماده ۱۳۳ ق.م.م.) (پرسش ۱۳)

۱۲- درآمد کارگاه‌های فروش دستباف و صنایع دستی و شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تولیدی مربوطه از پرداخت مالیات معاف است. (ماده ۱۴۲ ق.م.م.)

۱۳- شرکت‌هایی که سهام آنها طبق قانون مربوط از طرف هیئت پذیرش برای معامله در بورس قبول می‌شود از سال پذیرش تا سالی که از فهرست نرخ‌ها در بورس حذف نشده در صورتی که کلیه نقل و انتقالات سهام از طریق کارگزاران بورس انجام و در دفاتر مربوط ثبت گردد معادل ۱۰ درصد مالیات آنها بخشوده می‌شود. (ماده ۱۴۳ ق.م.م.) (پرسش ۱۴)

مثال ۸-۸- شرکت سهامی الوند اظهارنامه مالیاتی عملکرد سال ۱۳۹۰ خود را در موعد مقرر تسلیم اداره امور مالیاتی نموده است. درآمدهای شرکت در سال ۱۳۹۰ به شرح زیر است:

ریال

درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی	۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰ معاف
درآمد حاصل از صادرات کالاهای صنعتی	۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰ معاف
درآمد حاصل از فعالیت‌های تجاری	۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰
سود سهام دریافتی از شرکت گنجینه	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ صاف
سود حاصل از سپرده‌های بانکی	۳۰,۰۰۰,۰۰۰ معاف

ضمناً سهام شرکت سهامی الوند در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده است.

مطلوبست: محاسبه مالیات عملکرد سال ۱۳۹۰ شرکت الوند

حل: درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی و صادرات کالاهای صنعتی، سود سهام دریافتی از شرکت سرمایه‌پذیر و سود حاصل از سپرده‌های بانکی تماماً از پرداخت مالیات معاف می‌باشند و تنها درآمد مشمول مالیات شرکت مبلغ ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال درآمد حاصل فعالیت‌های تجاری است. بنابراین داریم:

$$۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۵\% = ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

مالیات موضوع ماده ۱۰۵

به استناد ماده ۱۴۳ ق.م.م ۱۰ درصد مالیات شرکت‌های پذیرفته شده در بورس بخشوده می‌شود. بنابراین داریم:

$$۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰\% = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰$$

بخشودگی مالیاتی موضوع ماده ۱۴۳

$$۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱۸۰,۰۰۰,۰۰۰$$

مالیات عملکرد سال ۱۳۹۰

مثال ۹-۸ (جامع) - سود حاصل از فعالیت‌های شرکت آسیا در سال ۱۳۹۰ به شرح زیر می‌باشد:

ریال	
۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۸۰٪ سود حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی مشمول ماده ۱۳۲ ق.م.م
۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فروش ماشین‌آلات
۸۰,۰۰۰,۰۰۰	سود سپرده ثابت نزد بانک‌های ایرانی (الف)
۷۰,۰۰۰,۰۰۰	سود اوراق مشارکت (ب)
۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سرمایه‌پذیر (ع)
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فعالیت‌های بازرگانی

شرکت در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال از کل سود خود را برای توسعه و تکمیل مشمول ماده ۱۳۸ ق.م.م مصرف نموده است. با فرض این که محل استقرار فعالیت‌های تولیدی و معدنی شرکت در مناطق کمتر توسعه یافته نباشد، مطلوبست: محاسبه در آمد مشمول مالیات شرکت و مالیات متعلقه

حل: سود سپرده ثابت نزد بانک‌های ایرانی و سود اوراق مشارکت به استناد ماده ۱۴۵ ق.م.م از مالیات معاف می‌باشند. همچنین سود حاصل از سرمایه‌گذاری در شرکت‌های سرمایه‌پذیر به استناد تبصره ۴ ماده ۱۰۵ ق.م.م مشمول مالیات دیگری نمی‌باشد. درآمد مشمول مالیات ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی نیز به استناد ماده ۱۳۲ ق.م.م به میزان ۸۰ درصد از مالیات موضوع ماده ۱۰۵ معاف می‌باشد. بنابراین داریم:

$$\text{معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۲} = ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۸۰\% = ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{درآمد مشمول مالیات ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی} = ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰$$

سود حاصل از فروش ماشین‌آلات و سود حاصل از فعالیت‌های بازرگانی کلاً مشمول مالیات می‌باشند. بنابراین داریم:

ریال	
۸۰,۰۰۰,۰۰۰	درآمد مشمول مالیات ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی
۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فروش ماشین‌آلات
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فعالیت‌های بازرگانی
<u>۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰</u>	جمع سود ابرازی

به استناد ماده ۱۳۸ ق.م.م آن قسمت از سود ابرازی شرکت که برای توسعه و تکمیل مصرف شده است از ۵۰ درصد مالیات موضوع ماده ۱۰۵ معاف می‌باشد. بنابراین داریم:

$$\text{مالیات قبل از معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۸} = ۳۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۵\% = ۹۵,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۸} = ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۵\% \times ۵۰\% = ۲۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$\text{مالیات سال ۱۳۹۰} = ۹۵,۰۰۰,۰۰۰ - ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۷۵,۰۰۰,۰۰۰$$

مثال ۱۰-۸ (جامع) - شرکت سهامی البرز (شرکت دولتی) در سال ۱۳۹۰ اظهارنامه مالیاتی خود را با نشان دادن مبلغ ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال سود خالص به شرح زیر به اداره امور مالیاتی تسلیم کرده است:

ریال	
۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱- سود حاصل از فعالیت‌های تولیدی موضوع ماده ۱۳۲ ق.م.م. درستی سؤال می‌شود.
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۲- سود حاصل از فروش کالا در خارج از کشور
۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳- سود حاصل از فروش کالای بازرگانی در داخل کشور
۶,۰۰۰,۰۰۰	۴- سود حاصل از فروش وسائط نقلیه
۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۵- درآمد حاصل از صرف سهام خارج از سازمان بورس اوراق بهادار
۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۶- سود حاصل از فروش املاک و حق واگذاری محل
۸,۰۰۰,۰۰۰	۷- سود سهام دریافتی
۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۸- اجاره دریافتی بابت یک دستگاه ساختمان ملکی پس از کسر هزینه استهلاک و سایر هزینه‌های ملک
۱۸,۰۰۰,۰۰۰	۹- سود حاصل از مضاربه
۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۰- درآمد حاصل از تسعیر ارز
۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰	

اطلاعات اضافی به شرح زیر است:

- شرکت در سال مورد رسیدگی مجوز لازم از مراجع ذیصلاح دریافت و ۴۰ درصد سود ابرازی خود را برای مصارف موضوع ماده ۱۳۸ ق.م.م. هزینه کرده است. (درستی سؤال می‌شود)
 - شرکت در سال مذکور مبلغ ۸,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت هزینه‌های استهلاک و سایر هزینه‌های ملک مورد اجاره در حساب اجاره دریافتی منظور کرده است.
 - ارزش روز فروش حق واگذاری محل مبلغ ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ارزش معاملاتی عرصه و اعیانی ملک در تاریخ فروش جمعاً ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال است.
- مطلوبست: محاسبه درآمد مشمول مالیات و مالیات‌هایی که شرکت برای عملکرد سال ۱۳۹۰ باید پرداخت نماید.

حل: برای پاسخ به این سؤال توجه به نکات زیر ضروری است:

- معافیت مالیاتی موضوع مواد ۱۳۲ و ۱۳۸ ق.م.م. تنها به شرکت‌های تعاونی و خصوصی تعلق می‌گیرد. با توجه به این که شرکت البرز یک شرکت دولتی است، معافیت‌های مزبور به این شرکت تعلق نمی‌گیرد.
- سود حاصل از فروش کالا در خارج از کشور به استناد ماده ۱۴۱ ق.م.م. از مالیات معاف است.
- درآمد حاصل از صرف سهام در شرکت‌های خارج از بورس طبق مقررات ماده ۱۰۵ ق.م.م. مشمول مالیات می‌باشد.
- نقل و انتقال املاک و حق واگذاری محل به استناد ماده ۵۹ ق.م.م. به ترتیب مشمول مالیات مقطوعی به نرخ ۵ درصد ارزش معاملاتی ملک و ۲ درصد ارزش فروش می‌باشند.
- سود سهام دریافتی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر به استناد تبصره ۴ ماده ۱۰۵ ق.م.م. مشمول مالیات دیگری نمی‌باشد.
- درآمد مشمول مالیات اجاره به استناد ماده ۵۳ ق.م.م. عبارت از کل مال الاجاره دریافتی پس از کسر ۲۵ درصد بابت هزینه‌ها و استهلاکات و تعهدات مالک نسبت به مورد اجاره می‌باشد.
- بقیه درآمدهای ذکر شده در سؤال کلاً مشمول مالیات می‌باشند.
- جمع درآمد مشمول مالیات به استناد ماده ۱۰۵ ق.م.م. مشمول مالیات به نرخ ۲۵ درصد می‌باشد.

با توجه به توضیحات فوق، داریم:

ریال	
۲۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فعالیت‌های تولیدی
۳۰,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فروش کالای بازرگانی در داخل کشور
۶,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از فروش وسائط نقلیه
۱۲,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از صرف سهام خارج از بورس
$(۱۲,۰۰۰,۰۰۰ + ۸,۰۰۰,۰۰۰) \times ۷۵\% = ۱۵,۰۰۰,۰۰۰$	درآمد مشمول مالیات اجاره
۱۸,۰۰۰,۰۰۰	سود حاصل از مضاربه
۴,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از تسعیر ارز
<u>۱۰۵,۰۰۰,۰۰۰</u>	جمع درآمد مشمول مالیات

$$۱۰۵,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۵\% = ۲۶,۲۵۰,۰۰۰ \quad \text{مالیات عملکرد سال ۱۳۹۰}$$

$$۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲\% = ۴,۰۰۰,۰۰۰ \quad \text{مالیات حق واگذاری محل}$$

$$۲۵,۰۰۰,۰۰۰ \times ۵\% = ۱,۲۵۰,۰۰۰ \quad \text{مالیات نقل و انتقال ملک}$$

مثال ۱۱-۸ (جامع)- شرکت تولیدی و صنعتی شاهین که سهام آن در بورس اوراق بهادار مورد پذیرش قرار گرفته، اظهارنامه مالیاتی عملکرد سال ۱۳۹۰ خود را در موعد مقرر تسلیم اداره امور مالیاتی نموده است. اطلاعات زیر از اظهارنامه مالیاتی شرکت استخراج شده است:

ریال	
۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از فعالیت‌های تولیدی
۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از فعالیت‌های بازرگانی
۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰	م درآمد حاصل از فعالیت‌های صادراتی
۱۴۵,۰۰۰,۰۰۰	م درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی
۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	م سود سهام دریافتی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر
۸۵,۰۰۰,۰۰۰	م سود حاصل از سپرده‌گذاری در بانک مسکن
۱۲۸,۰۰۰,۰۰۰	م سود حاصل از فروش سهام در بورس
۱۴۲,۰۰۰,۰۰۰	م سود حاصل از اوراق مشارکت
۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰	م درآمد حاصل از فروش یک قطعه زمین
$۷۵۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۷۵\%$	ناخالص درآمد اجاره املاک
۴۵,۰۰۰,۰۰۰	مالیات مکسوره درآمد اجاره املاک

ضمناً شرکت در سال مالی ۱۳۹۰ با اخذ مجوز از وزارت صنایع و معادن مبلغ ۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال از کل سود خود را برای طرح توسعه و تکمیل مصرف نموده است.

مطلوبست: محاسبه درآمد مشمول مالیات شرکت و مالیات متعلقه

حل: برای پاسخ به این سؤال توجه به نکات زیر ضروری است:

۱- درآمدهای زیر از شمول مالیات معاف بوده و یا مشمول مالیات مقطوع می‌باشند:

مستند قانونی	درآمد حاصل از فعالیت‌های صادراتی
بند الف ماده ۱۴۱ ق.م.م.	درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی
ماده ۸۱ ق.م.م.	سود سهام دریافتی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر
تبصره ۴ ماده ۱۰۵ ق.م.م.	سود حاصل از سپرده‌گذاری در بانک‌های ایرانی
ماده ۱۴۵ ق.م.م.	سود حاصل از فروش سهام در بورس
تبصره ۱ ماده ۱۴۳ ق.م.م.	سود حاصل از اوراق مشارکت
ماده ۱۴۵ ق.م.م.	درآمد حاصل از فروش زمین
ماده ۵۹ ق.م.م.	

۲- با توجه به این که طرح توسعه و تکمیل شرکت دارای مجوز از وزارت صنایع و معادن می‌باشد، لذا به استناد ماده ۱۳۸ ق.م.م آن قسمت از سود ابرازی شرکت که برای طرح مذکور مصرف شده است از ۵۰ درصد مالیات مربوط معاف می‌باشد. یعنی:

$$600,000,000 \times 25\% \times 50\% = 75,000,000$$

۳- چون مالیات مکسوره درآمد اجاره املاک توسط مستأجر معادل ۲۵ درصد عمل شده، این درآمد مشمول مالیات دیگری نمی‌باشد. اما با توجه به این که سهام شرکت در بورس پذیرفته شده است ۷۵ درصد این درآمد به مجموع درآمدهای مشمول مالیات اضافه می‌شود تا شرکت بتواند از معافیت ۱۰ درصد موضوع ماده ۱۴۳ ق.م.م نیز استفاده کند.

۴- با توجه به این که سهام شرکت در بورس اوراق بهادار مورد پذیرش قرار گرفته است، لذا به استناد ماده ۱۴۳ ق.م.م ۱۰ درصد مالیات شرکت بخشوده می‌شود.

با توجه به توضیحات فوق، داریم:

ریال	
۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از فعالیت‌های تولیدی
۵۶۰,۰۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از فعالیت‌های بازرگانی
$240,000,000 \times 75\% =$	درآمد اجاره املاک
<u>۱,۵۴۰,۰۰۰,۰۰۰</u>	جمع درآمد مشمول مالیات

$$800,000,000 \times 25\%$$

$$1,600,000,000 \times 25\% = 385,000,000$$

مالیات موضوع ماده ۱۰۵

$$(75,000,000)$$

معافیت مالیاتی موضوع ماده ۱۳۸

$$310,000,000$$

مالیات قبل از بخشودگی مالیاتی ماده ۱۴۳

$$310,000,000 \times 10\% = (31,000,000)$$

بخشودگی مالیاتی موضوع ماده ۱۴۳

$$279,000,000$$

کل مالیات شرکت

$$(45,000,000)$$

پیش پرداخت مالیات اجاره

$$234,000,000$$

بدهی مالیاتی شرکت

نرخ مالیات نقل و انتقال سهام و سهم شرکت

(به استناد تبصره‌های ۱ و ۲ ماده ۱۴۳ ق.م.م.نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها در بورس و سایر شرکت‌ها به شرح زیر مشمول مالیات می‌باشد:

نرخ مالیات	مأخذ مالیات
۰/۵ درصد	ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام
۴ درصد	ارزش اسمی سهام و سهم شرکت و حق تقدم سهام

علاوه بر مبالغ فوق، وجه دیگری بابت مالیات بر درآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و سهم شرکت مطالبه نخواهد شد. همچنین لازم به توضیح است که:

- در مورد شرکت‌های بورسی، کارگزاران بورس مکلفند مالیات مربوط را به هنگام هر انتقال از انتقال‌دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ انتقال رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم سهام مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال دارند.
- در مورد شرکت‌های خارج از بورس، انتقال‌دهندگان سهام و سهم شرکت و حق تقدم سهام مکلفند قبل از انتقال، مالیات متعلق را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند و ادارات ثبت یا دفاتر اسناد رسمی نیز مکلفند در موقع ثبت تغییرات یا تنظیم سند انتقال حسب مورد گواهی پرداخت مالیات متعلق را اخذ و ضمیمه پرونده مربوط به ثبت یا انتقال کنند.

مثال ۱۲-۸- آقای رفیعی تعداد ۲,۰۰۰ سهم از سهام ۱,۰۰۰ ریالی شرکت سهامی دنا را از قرار هر سهم ۵,۰۰۰ ریال به فروش رساند.

مطلوبست: محاسبه مالیات نقل و انتقال سهام مذکور، با فرض این که شرکت دنا:

(۱) در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد.

(۲) در بورس اوراق بهادار پذیرفته نشده باشد.

حل:

$$\begin{aligned} \text{ارزش فروش سهام} & 2,000 \times 5,000 = 10,000,000 \\ \text{مالیات نقل و انتقال سهام} & 10,000,000 \times 0.5\% = 50,000 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ارزش اسمی سهام فروخته شده} & 2,000 \times 1,000 = 2,000,000 \\ \text{مالیات نقل و انتقال سهام} & 2,000,000 \times 4\% = 80,000 \end{aligned}$$

نرخ مالیات اندوخته صرف سهام

در صورتی که شرکت‌ها سهام منتشره جدید برای افزایش سرمایه خود را به قیمتی بیش از قیمت اسمی به فروش برسانند، مازاد قیمت فروش نسبت به قیمت اسمی که همان اندوخته صرف سهام می‌باشد؛

- در شرکت‌های سهامی پذیرفته شده در بورس مشمول مالیات مقطوع به نرخ ۰/۵ درصد می‌باشد و به استناد تبصره ۳ ماده ۱۴۳ ق.م.م. شرکت‌ها مکلفند ظرف ۳۰ روز از تاریخ ثبت افزایش سرمایه آن را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند.

۲) در شرکت‌های خارج از بورس جزء ارقام درآمدهای سال یا دوره مالی که صرف سهام تحقق می‌یابد، احتساب شده و در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌گردد.)

مثال ۱۳-۸- شرکت تولیدی پیام در سال ۱۳۹۰ اقدام به افزایش سرمایه نموده و مبلغ ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال صرف سهام حاصل از افزایش سرمایه را به عنوان اندوخته صرف سهام در دفاتر خود ثبت کرده است.

مطلوبست: محاسبه مالیات اندوخته صرف سهام، با فرض این که شرکت پیام:

(۱) در بورس اوراق بهادار پذیرفته شده باشد.

(۲) در بورس اوراق بهادار پذیرفته نشده باشد.

حل:

مالیات اندوخته صرف سهام

$$۱) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۰}{۵} = ۲۰۰,۰۰۰$$

مالیات اندوخته صرف سهام

$$۲) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۲۵}{۱۰۰} = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰$$

سه در هزار سهم اتاق بازرگانی

طبق ماده واحده مصوب ۱۳۷۲/۸/۱۱ مجلس شورای اسلامی، به منظور تأمین هزینه‌های ضروری اتاق بازرگانی، مقرر گردیده است که علاوه بر وصول مالیات‌های مقرر معادل سه در هزار درآمد مشمول مالیات دارندگان کارت بازرگانی نیز وصول و به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

به استناد تبصره ۵ ماده ۱۰۵ ق.م.م در مواردی که به موجب قوانین مصوب و جوهی تحت عناوین دیگری غیر از مالیات بر درآمد از مآخذ درآمد مشمول مالیات اشخاص قابل وصول باشد، مالیات اشخاص پس از کسر وجوه مزبور به نرخ مقرر مربوط محاسبه خواهد شد.

مثال ۱۴-۸- درآمد مشمول مالیات شرکت بازرگانی پارس در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال است. شرکت مذکور دارای کارت بازرگانی بوده که اعتبار آن تا پایان سال ۱۳۹۱ می‌باشد.

مطلوبست: محاسبه مالیات عملکرد سال ۱۳۹۰ و سهم اتاق بازرگانی

حل:

۳ در هزار سهم اتاق بازرگانی

$$۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times \frac{۰}{۱۰۰} = ۳۰۰,۰۰۰$$

مالیات عملکرد سال ۱۳۹۰

$$(۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۳۰۰,۰۰۰) \times \frac{۲۵}{۱۰۰} = ۲۴,۹۲۵,۰۰۰$$

تکلیف اشخاص حقوقی در تسلیم اظهارنامه مالیاتی

به استناد ماده ۱۱۰ ق.م.م اشخاص حقوقی مکلفند اظهارنامه، ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر و اسناد مدارک خود را حداکثر تا چهار ماه پس از سال مالیاتی همراه با فهرست هویت شرکا و سهامداران و حسب مورد میزان سهم‌الشرکه یا تعداد سهام و نشانی هر یک از آنها به اداره امور مالیاتی که محل فعالیت اصلی شخص حقوقی در آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند.